

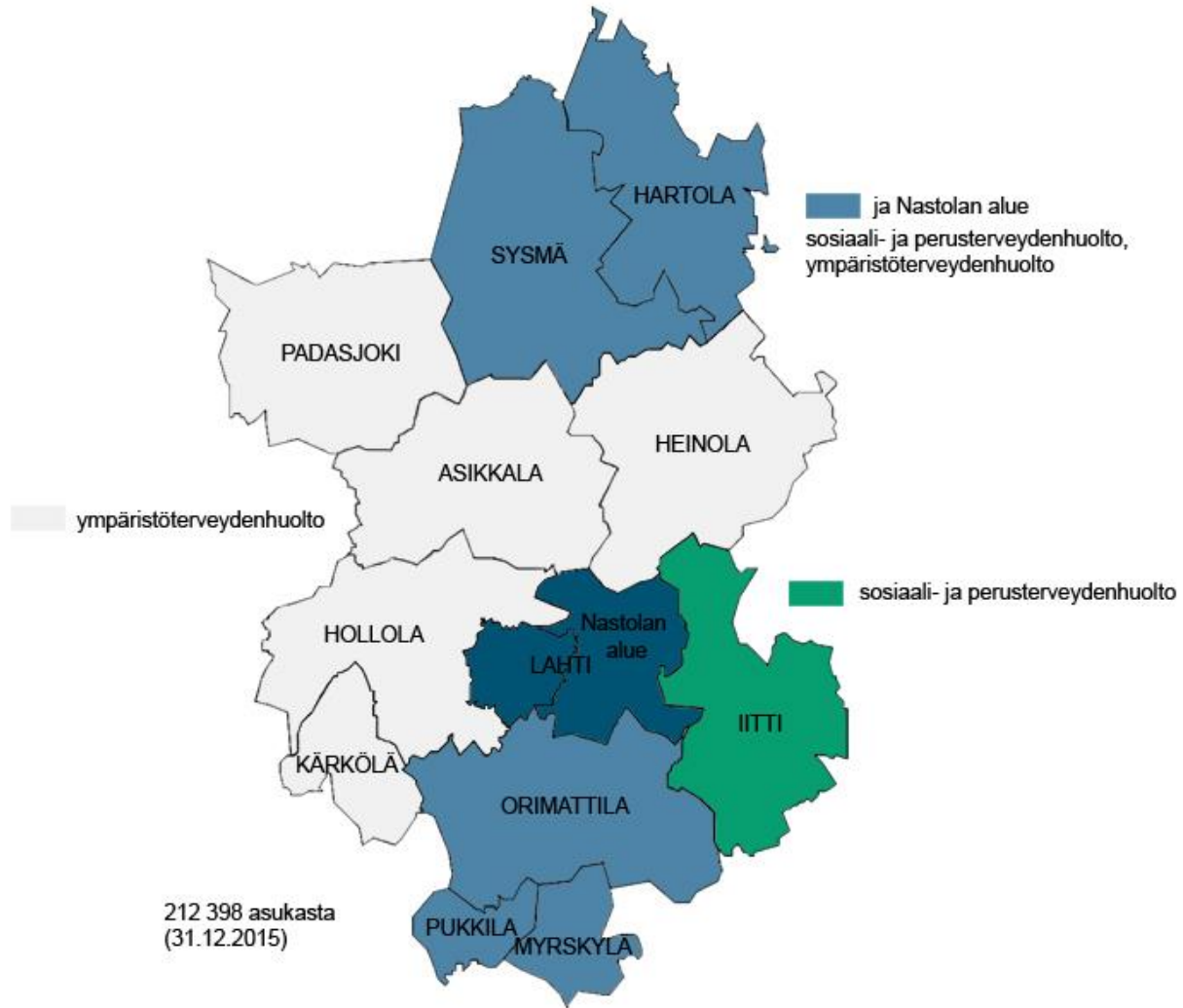
Urologisen potilaan hoitoketju Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymässä

Hoitotyön kliininen asiantuntija, Uroterapeutti,
Seija Salomaa, PHHYKY / hoitotarvikejakelu

Palvelut toimialoittain

Jäsenkunnille tuotetaan kartalla mainittujen palvelujen lisäksi erikoissairaanhoido ja laboratoriopalvelut.

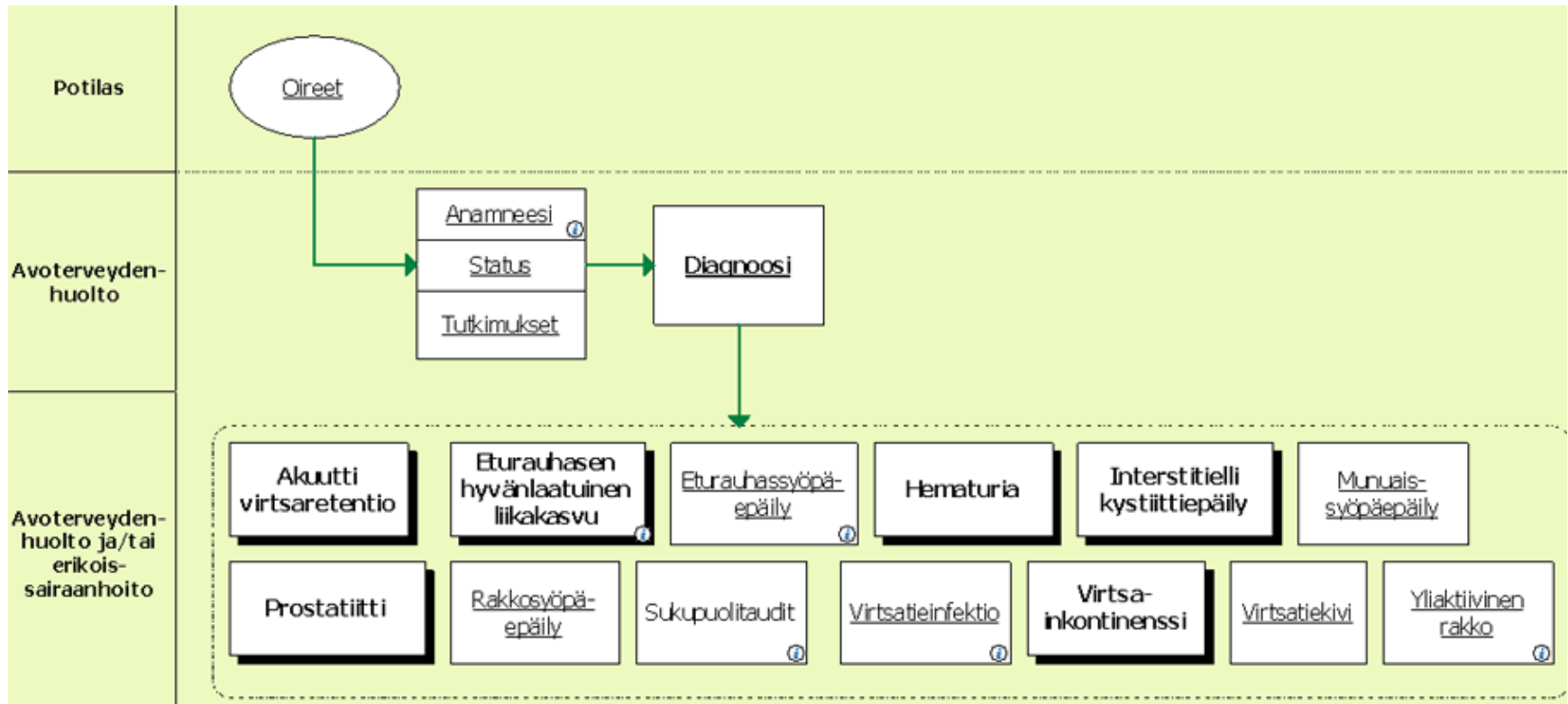

Taustaa hoitoketjuille

- PHSOTEY organisaatiomuutos 2007
- Hoitoketjutyöryhmät palvelulinjoittain
- Virtsaoireisen miehen hoitoketjutyöryhmä v. 2008
  - Urologian ylilääkäri
  - Sihteeri
  - 1 Terveyskeskuslääkäri
  - 2 Uroterapeuttia
  - Päivystyspkl:n sairaanhoitaja
  - Tarkkailuosaston sairaanhoitaja

Virtsaoireisen miehen hoitoketju

Hoitoketjut

- Akuutti virtsaretentio
- Eturauhasen hyvänlaatuinen liikakasvu
- Eturauhassyöpäepäily
- Hematuria
- Interstitiellikystiittiepäily
- Munuaissyöpäepäily
- Prostatitiitti
- Rakkosyöpäepäily
- Sukupuolitaudit
- Virtsatieinfektio
- Virtsainkontinenssi
- Virtsatiekivi
- Yliaktiivinen rakko

Työryhmän suositus

- Koulutetaan urologisia hoitajia terveyskeskukseen työskentelemään itsenäisesti ja lääkärin työpareina

Projektin tarve

- Urologisia hoitajia ei ollut terveysasemilla, eikä yksityisissä terveyspalveluissa. (vrt. astma-, diabetes- ja muistihoitaja)
- Lyhentyneet hoitoajat
- Virtsaoireisten määrä uro pkl:lla

URHOKO Urologisten hoitajien verkostokoulutus v. 2010-2012

- Tavoite
  - Parantaa virtsaoireisten potilaiden hoidon saatavuutta ja jatkuvuutta Päijät-Hämeessä
- Rahoitus
  - ESR Euroopan sosiaalirahasto ja PHSOTEY
- Koulutus
  - Yhteistyössä Lamk
  - Koulusta hoitajille 30op,3op tai 1 päivä
  - Koulutusta lääkäreille

Tavoitteet URHOKO –hankkeen jälkeen

- Perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteistyön kehittäminen edelleen
- Turhien käyntien välttäminen
- Yhtenäiset hoitokäytännöt
- Osaamisen lisääminen ja säilyttäminen perusterveydenhuollossa
- Lääkäreiden koulutukset, hoitotyön kehittäminen
- Ehdotus: URHOKO -hanke, PHSOTEY:n omana hankkeena

Urologiset koulutukset Päijät-Hämeessä

- URHOKO 2010-2012, Phsotey, Lamk (ESR-rahoitus)
  - Hoitajien koulutus 30 op, 3 op tai 1pv, 261 hoitajaa (pth+esh)
  - Lääkäreiden koulutus, 72 osallistujaa (pth)
- URHOKE 2013-2014, Phsotey
  - Avosairaanhoidon, vuodeosastojen, asumispalvelujen ja vastaanottojen hoitajien koulutus (3 tuntia)
  - 68 tilaisuutta / 955 osallistujaa, joista 87 yksityissektorilta
  - Lääkäreille työpajat (3 tuntia)
  - 57 lääkäriä ja 31 hoitajaa
  - Lisäksi gynekologin ja fysioterapeutin pitämät koulutukset

Miksi?

- Tilanne urologian poliklinikalla v. 2011-2012
- 1 700 lähetettä / vuosi
- Uro pkl 10 000 kirjattua hoitokäyntiä / kontaktia / vuosi
- Lähetteiden tason kirjavuus
- Riittävät perustutkimukset terveyskeskuksessa
- Kontrollipotilaat terveyskeskuksiin
- Virtsaoireiden merkityksen ymmärtäminen
- Potilaiden ohjaus ja opastus terveyskeskuksissa

Miksi?

- Virtsaoireet ovat yleisiä, heikentävät elämänlaatua ja aiheuttavat kustannuksia
- Inkontinenssi 400 000 suomalaista
- Miesten eturauhassyöpä yleisin miesten syöpä
- Virtsaoireet sairauksien yhteydessä, esim. aivohalvaus, diabetes, MS-tauti, Parkinsonin tauti, selkäydinvammat
- Virtsaoireiden lisääntyminen ikääntyessä

Miksi?

- Virtsatieinfektiot (VTI) 250 000/v avohoidossa ja 20 000/v laitoshoidossa Suomessa
- VTI:n toteaminen ja seuranta: Yli miljoona U-BaktVi / v Suomessa (VTI Kh-suositus 2019)
- PHSOTEY (2012): 50 000 U-BaktVi, joista 55-60% negatiivisia, ”ei uropatogeeni” n.15%, ”sekafloora” n. 13%

Urologisen potilaan palvelun kehittäminen

- Perusterveydenhuollon avosairaanhoidon vastaanotoilla
- Lääkäri-sairaanhoitaja-työparityöskentely virtsaoireisten hoidossa
- Virtsaoireisten potilaiden ensikäynnit hoitajille
- Lääkäriaika varataan, kun hoitaja on tehnyt esiselvittelyt

Avosairaanhoidon urologiset potilasryhmät

- Ensikäynti sairaanhoitajalle, kun
  - Virtsa ei kulje
  - Virtsa karkaa
  - Toistuvat VTI:t

Potilas valmistautuu vastaanotolle

- Työkaluja virtsaoireiden arviointiin:
  - Miesten DAN-PSS-1 -lomake virtsaoireiselle
  - Naisten oire- ja haitta-astelomake inkontinenssin selvittelyyn
  - Virtsaustilat

Ensikäynti hoitajalle

- Potilas valmistautuu vastaanotolle
- Hoitaja tarkastaa oire- ja haitta-astelomakkeet, sekä virtsauslistan ja tekee niistä yhteenvedon
- Jäännösvirtsan mittaus
- Tietyt laboratorionkokeet otettu valmiiksi
- Perussairaudet, lääkitys, leikkaukset
- Lääkäriajan varaaminen, kun tulokset ovat valmiina

Lääkärikäynti

- Käytettävissä hoitajan yhteenveto ensikäynnistä
- Status: mm. ulkogenitaalit, eturauhasen tunnustelu, laskeuman arviointi
- Diagnoosi ja hoito
  - Tarv. lisätutkimukset, lääkitys, kontrolli 3kk
  - Tarvittaessa lähete erikoissairaanhoidon

Lähetteet uro pkl

Saapuneet lähetteet kumulatiivinen

Lähetetyyppi ^	Vuosi ^		Vrt % ☺
	2018/7 ☺	2019/7 ☺	
1 Lähete	1 005	1 107	10,1
3 Sisäinen lähete	121	67	-44,6
4 Konsultaatiopyyntö	624	570	-8,7
Yhteensä	1 750	1 744	-0,3

Yleisimmät läheteindikaatiot

- Koholla oleva PSA
- Makroskooppinen hematuria
- Virtsaoireet lääkityksestä huolimatta (eturauhasen liikakasvu, yliaktiivinen rakko)
- Virtsatiekivet
- Munuaistuumoriepäily
- Virtsaretentio
- Kivesmuutokset
- Vasektomiat
- Erilaiset nivus-, kives- jne kivut

URO PKL urologit

- 6 urologia, joista 4:llä 80% työaika
- 1-2 ”jököä”, 1 erikoistuva lääkäri
  - Virtsarakon täyhystykset
  - Eturauhasen ultraäänitutkimukset ja biopsiat
    - Kirjevastaukset biopsioista
  - Vastaanotot

Lääkärikäynnit pkl

Käynnit kumulatiivinen

Käyntityyppiryhmä ^	Vuosi ^		
	2018/7 ☺	2019/7 ☺	Vrt % ☺
Ensikäynti	913	1 336	46,3
Uusintakäynti	1 529	2 318	51,6
Soitot/kirjeet	1 076	1 198	11,3
Yhteensä	3 518	4 852	37,9

Pkl -toimenpiteet

Käynnit kumulatiivinen

Toimenpidealaryhmä ^	Vuosi ^		
	2018/7 ☺	2019/7 ☺	Vrt % ☺
TKE	237	271	14,3
UKC	803	921	14,7
XJH	574	653	13,8
Yhteensä	1 350	1 525	13,0

Uroterapeutit 1/2

- 3 uroterapeuttia
- Uroterapeutin vastaanotto 5pv/vko
- 9 asiakasta/pv + ylimääräiset
  - Urodynaamiset tutkimukset
  - Rakkohuuhtelut
  - Eturauhasen hyvänlaatuisen liikakasvun höyläysleikkauksen kontrollit 3 kk toimenpiteestä
  - Kestokatetrien poistot 2 vko prostatectomian jälkeen

Uroterapeutit 2/2

- Toistokatetroinnin ohjaukset
- Neurologisten potilaiden toistokatetroijan kontrollit x1-2/v
- Inkontinenssipotilaan ohjaus, hoitotarvikkeet
- Erektiolääkkeen pistosohjaukset
- Puhelinneuvonta/konsultaatiot

Hoitaja urologian poliklinikalla

- Virtsasuihkun ja jäännösvirtsan mittaukset
- Toimenpiteissä: eturauhasen uä ja biopsiat, virtsarakon tähystykset
- Eturauhassyöpäpotilaat hoitomuodoittain
- Rakkosyöpäpotilaat
- Muut urologisiin toimenpiteisiin menevät

Päikin urologisia toimenpiteitä

- Phimosis
- Miesten sterilisaatio
- Hydrocele leikkaus tai skleroterapia
- Varicocele leikkaus tai embolisaatio radiologiassa

- Virtsarakon botuliinihoito tähystyksessä
- Virtsaputken karunkkeli
- Munuaiskivien murskaus Eswl

Leiko vai päiki

- Kirurgi määrittelee hoitosuunnitelmaan
- Esim. perussairaudet vaikuttavat määrittelyyn
- Nykyisin myös Herko vaihtoehto, jota urologia käyttänyt varsin niukasti

Potilasohjaus päikissä

- Hoidonsuunnittelija lähettää potilaalle kutsukirjeen mukana päikin valmistautumisohjeen sekä toimenpidekohtaisen potilasohjeen joko paperisena tai sähköisesti
- N. 1 viikkoa ennen potilas haastatellaan puhelimitse, esitiedot kootaan AneHoi – lehdelle
- Tarvittaessa konsultoidaan anelääkäriä esim. siltahoidon tarve? Lääkitystauko? yms. asiat

Kun virtsa ei kulje tmp:n jälkeen

- Konsultoidaan päikin tai uron polin uroterapeuttia
- Toistokatetroinnin ohjauksia myös kotiutusyksikön uroterapeutin toimesta
  - Ohjaa tarvittaessa toistokatetroinnin kotona tai järjestää kotihoidon katetroinnit

Kiitos!

PÄIJÄT-HÄMEEN SOSIAALI- JA TERVEYSYHTYMÄ

